

Bolest krvnih sudova

KOLIKO JE OPASNA

Zavisno od toga koji krvni sud je zahvaćen upalom, tegobe pogađaju srce, kožu, nervni sistem, organe za varenje... Zato se i kaže da je ovo bolest sa stolicom, pa je i put do dijagnoze često veoma dug

Vaskulitisi predstavljaju grupu oboljenja koje karakteriše postojanje inflamatornih promena krvnih sudova. Ovu veliku grupu retkih bolesti karakteriše sužavanje, slabljenje krvnih sudova ili stvaranje ožiljaka na njima, što može da ograniči protok krvi u vitalnim organima i tkivima i dovede do njihovog oštećenja.

– Ova oboljenja se mogu javiti samostalno, kada govorimo o primarnim formama vaskulitisa, ili u sklopu dru-

gih oboljenja kao što su lekovima izazvani vaskulitisi, vaskulitisi u sklopu infektivnih bolesti, sistemskih oboljenja vezivnog tkiva, itd. Vaskulitis može da zahvati bilo koji krvni sud u telu, uključujući arterije, vene i kapilare. U zavisnosti od zahvaćenog tkiva i organa, razlikuju se i manifestacije bolesti. Neki oblici bolesti su blaži, dok drugi uključuju kritične organske sisteme i mogu zahtevati doživotnu medicinsku negu i tretman. Rana dija-

gnozna i lečenje su izuzetno važni da bi se izbegle komplikacije koje su potencijalno opasne po život – objašnjava asist. dr sc. med. Sonja Golubović sa Klinike za nefrologiju i kliničku imunologiju Univerzitetskog kliničkog centra Vojvodine.

Uzrok još nije rešena enigma

Sam uzrok nastanka ovog autoimunog oboljenja, kaže naša sagovornica, i dalje

nije u potpunosti objašnjen.

– Smatra se da kombinacija faktora može izazvati inflamatorni proces, poput infekcija, lekova, genetskih faktora ili faktora životne sredine, alergijskih reakcija ili nekih drugih bolesti.

Vaskulitis se može javiti kod svih starosnih grupa, iako neki oblici mogu biti češći među određenim starosnim ili etničkim grupama.

– Vaskulitis, u najvećem broju slučajeva, pogađa žene i muškarce u jednakom broju. Postoji mnogo tipova vaskulitisa, koji su klasifikovani prema veličini i lokalizaciji zahvaćenih krvnih sudova. Neki od njih su Takajasu arteritis i arteritis džinovskih ćelija, koji pogađaju velike krvne sudove, zatim poliarteritis nodosa i Kavasakijeva bolest koji pogađaju srednje krvne sudove, Henoh-Senlajnova purpura sa zahvatanjem malih krvnih sudova ili granulomatoza sa poliangitisom koja pogađa i male i srednje krvne sudove.

Simptomi vaskulitisa variraju od pacijenta do pacijenta i zavise od same vrste vaskulitisa i zahvaćenih tkiva i organa.

– Opšti simptomi mogu uključivati umor i slabost, bolove u mišićima i zglobovima, gubitak apetita, kožne promene koje mogu biti slivene i pojedinačne. Novonastale glavobolje i smetnje sa vidom, otežano disanje, kašalj i iskašljavanje krvi, bolovi u trbuhu, krvav ili tamno obojen urin su neki od simptoma specifičnih za određene oblike vaskulitisa.

Postavljanje dijagnoze veliki izazov

Postavljanje dijagnoze vaskulitisa je izazovno jer simptomi mogu biti slični onima u drugim bolestima.

– U zavisnosti od simptoma i tipa vaskulitisa na koji se sumnja, vaš lekar može naručiti brojne laboratorijske analize kao i imunološka ispitivanja. Rade se i radiološka ispitivanja poput rentgenskih snimaka, kompjuterizovane

Vaskulitis može da zahvati bilo koji krvni sud u telu, uključujući arterije, vene i kapilare, a tipova vaskulitisa su klasifikovani prema veličini i lokalizaciji zahvaćenih krvnih sudova

tomografije (CT) ili magnetne rezonance (MRI) kao i testovi funkcije pluća. Kada je neophodno, radi se biopsija zahvaćenog tkiva ili organa (uzimanje malog uzorka tkiva) koja se posmatra i analizira pod mikroskopom.

Cilj lečenja je kontrola upale

Lečenje se zasniva na brojnim faktorima uključujući specifičan tip vaskulitisa, simptome, zahvaćene organe, težinu bolesti, laboratorijske rezultate i još mnogo toga.

– Cilj lečenja obuhvata kontrolu upale kako bi se postigla remisija i tretman održavanja kako bi se sprečila ponovna pojava aktivne forme bolesti. Uobičajeni tretmani uključuju kortikosteroide koji su često prva linija u cilju smanjenja upale, zatim imunosupresivne lekove poput metotreksata, azatioprina, mikofenolat mofetila i ciklofosfamida.

Postoje i brojni biološki lekovi koji ciljano utiču na delove imunog sistema, a u veoma teškim slučajevima rade se i dodatni tretmani poput plazmafereze (terapijske izmene plazme) i primene intravenskih imunoglobulina.

– Uobičajeno je da ljudi sa vaskulitisom doživljavaju periode relapsa i remisije, pa se preporučuju redovne posete lekaru i praćenje. Lečenje vaskulitisa je dugotrajno i složeno, ali uz ranu dijagnozu i odgovarajući tretman, mnogi pacijenti mogu da vode pun, produktivan život. Odgovarajući tretman i stalna medicinska nega mogu poboljšati kvalitet života i prognozu za osobe sa vaskulitisom.

Violeta Nedeljković

violeta.nedeljkovic@ringier.rs